

=====

✽ مذنب ✽

=====

آقای دوکتور جواد هیئت وارلیغین ۵۷ و ۵۸ آردیجیل صایی سیندا مین ایل بوندان قاباق اوغوزلارین اراک و همدان و ری اوئلکه لرینده اوتوراق اشدیک لرین و ۴۵۰ ه. قمریده طغرل سلجوقی ری شهری نیی ائورونه پایتخت سفجه گین و اورتا ایراندان اوغوزلارین آذربایجانا و اورادان تورکیه نین گون دوغارینا گئتمک لرین و روم سلجوقی سلسله سی نی بنیاد قویماقلارین بیان ائدیبلر، بللی دیرکی فردوسی شاهنامه سینده آدی گلن ساوه شاه کیمی تورانلی سلطانین ساوایا باغلیلیقی - نا و سلطان سنجرین ساوایانیندا محاربه یه دوشمه گینه وتورک لرین ساوایا حالیندا سلجوقی لردن قاباق اولان کؤک لرینه باغمایساراق ساوالی لار غزنوی و سلجوقی لر زامانیندان بری تورکوموشلر .

ساوادا تورک مدنیتی چوخ - چوخ دریندیر. ائله کی، دشک اولارایندی دونیا تورک لری نین اونودولموش و دگیشیلیمیش سؤزلری نین دوزو و دوغروسو ساوا و همدان و اراک و قزوین و اسدآباد و تفرش و فریدن تورک فرهنگ لرینده تا پماق اولار. بیز دنیا تورکولوژی تدقیقاتچیلار - ینی بو اوئلکه لرده قوناقلیقا چاغیریریق. اورتا ایران تورک اوئلکه لری نین مدنیت یییه لری : تلیم خان، ترکمان ماحمود، رضاعلی، فقیر، ذلیل، آثم، قدسی، مانعی، شیدا، منتظر، عشقی، قلیخان زرگر، عنعلیب، عاصی، میرزا محمد خوشنویس، ملا احمد، کوثر، طالب، میرزایحیی، داوری، افشار، یادگاری، مداح، محمدحسن چیدری، نجفی، شیخ حسن محترمی، غیبعلی، بیات جعفر، رزاقی و مذنب کیمی گؤرکملی شاعری شاعرلری آری (هامی) تورک لری بو اوئلکه لرین چیچک لی و گوللو باغلاریندا دولانماقا ایسته ییرلر .

بو یازی بیر دعوتنا مه دیرکی، سیزی ساوانین مزلقان بخشی نیی - آقداش کندینده مذنب تخلصو شاعرین دیوانخاناسینا دعوت ائدیر .
بوگونه جن اوچ مذنب تخلصو تورک شاعر تانیلیبدیر، بیری قوزئی آذربایجاندا بیری زجاندا، بیری ده ساوه نین آقداش آدلی کندینده .

آقداش ساوانین مزلقان بخشی نین آخرینجی کندی و همدانین درگزین بخشی نین قارلیق آدلی کندی نین قونشوسودور، مزلقانین درگزین بخشی نه یئیه ن منطقه سینه "بیات" دئیهرلر کی، بو کلمه اراک و ساوا و شهریار

تورک لری آراسیندا بیر آدلیم کلمه دیر و تورک لرین بیر بویوک بوداقلاریندان گوتورولموش و یئرلره وئرلمیش بیر آد دیر، نجه کی، "بیات جعفر" آدلی شاعر تلیمخان عصرینده اونونلا سؤزله شیب و دیله – شیب دیر و قیرمیزینلی فقیر ده بیات اولکه سینده ندر. آقداش دابیات کندلریندن سایلییر. مذنب بیات اولکه سینه راجع، یاتانلی شیخ عبد الصالح رئاسیندا بئله بویورور:

جمله "اهل بیات" ین اوره گین ائتدی کباب

مختصر مذنبی چوخ ائیلدی نالان گه—تدی

مذنب آقداشلی اولماغین ناصرال دینشاها راجع دئیه ن قصیده ده بظه

بللی ائدیر :

ناصر دین محمد شهی تعریف ائله سن * عالم فاضل کامل نجه دانا گورونور
مذنباشه نه بیلیر سن اونووصف ائيله میسن

دئدیگین شمس کیمی واضح اضی گورونور

چشمه صافده ماهی اولو، دریاده نهنگ

نجه "آقداش" ده بیر شاعر غرا گورونور

ساوا بیاتلاری نین داهابیر آیری اولکه لری ده او شهرین زرنده

آدلی بیر بخشی دیر کی، مزلقان و زرنده بیاتلاری آرالاریندا فاصله

اولان حالدا محاربه ایللرینده و فوج یولا سالان زامانلاردا بو ایکی

بیات اولکه سی بیر فوج قوشون وئره رمیشلر. نجه کی، ساوا، قم و تفرش ده

اولان تورک خلج لرده بیر فوج یوللار میشلار و بو علت لره گوره ده مزلقان

بیاتلاری عرض و داد و آرز و چوخلارین زرنده بیاتلاری ایله آرایا قویوب

و دارلیقلاردا زرنده زارویه آدلی کندینده اگله شن بیات فوجونون

رئیسینه سیقینیر میشلر و مزلقان بیات کندلی لری کؤچنده ده چوخ

وقت زرنده بیاتلاری نین یانینا گله رمیش لر بوندان کچمیش مذنبین

آتا – بابادان قالان زرنده ک کندینده کی ملکی علاقه سی ده اونون

دویغوسونو زرنده چکه رمیش و بونلارا گوره ده "زمستان" ردیفلی شعرده

بویورور :

بو اول چیلله، یاقاران کاری زمستان

آدین اله یاقماق، گنه قاری زمستان

باشیندا دومان قهر ائله داغلارا گنده رسن

که – که دولانیر سان، بیزه ساری زمستان

یولدان ائله دین سال دین ائوه قاپینی اوردون

مسدود ائله دین سن در دیواری زمستان

مزم ائتمیشیدیم عازم اولام ملک " زرند " ه

انصافی بو ایش دی سنی تاری زمستان؟

مذنب حقیقنده ایلک دفعه اونون ال یازما دیوانیندا آدی گلن

نوبرانلی "ذلیل" تخلصو ملا غلامحسین آدلی شاعرکی، مذنبدن قاساق

رحمته گئدیبدیر (نوبران مزلقان بخشی نین مرکزی دیر) بئله دئییدیر:

ای مذنب خجسته لقا آفرین اولا * حوران جنته بدنین هم قرین اولا

عفو خدایه واردی امیدیم هزارشکر * مجموع معصیت، مرضین بلهرین اولا

وارد اولوبدو ختم پیمبر حمیدن * هرکیم بودا رفا نیده بیرگون غین اولا

اعنی زمان ماتم اولاد فاطمه * اشک دوعین گول یوزونه ذره جین اولا

یا اینکه مثل اهل غمین اگلشه باخا * مانند آغلیان اوتورا دلحزین اولا

یا آغلادا اوما تمه بیر مستمع گوزون * فریاد نالسی اوره گینده کمین اولا

هرشاعری که شعرا و خویا شاه بی کسه * لکن کلام آموزگه دشمنکن امین اولا

یعنی دروغ، تهمت، بهتان دئییلمه یه * مضمون هل اتایه مناسب زمین اولا

هر بیتینه و ثرلله جنانا یچره بیرجه بیت

هر بیت ایچینده لازم دیر حور عین اولا

یوخا ریبا آدی کئچهن قارلیق کندی نین یاریم آغا جلیغیندا حضرت

امام موسی کاظم (ع) اولاد یندن بیر شاهزاده سلطان سید محمود آدلی امام

زاده نین مزاری واقع اولوبدور کی، ائله بوکندده ممدقا شینگیللی

آدلیم یاغی یا ایگیدین ده قلعه سی وارا یمیش و بوقلعه و ممدقا شینگل

ایشلری چنلی بقلی و کورا و غلونو خاطره لرده دیریلدیر.

مذنب شاهزاده سلطان محمودون مدحینده دئییر:

این بارگاه کیست که در عرش اکبر است

یا عرش کبریاست که دائم منور است

این روضه بهشت ویا آشیان خلد * خاکش چو خاک جنت اعلا معطر است

نام شریف مرتبه آن بزرگوار * محمودنقد حضرت موسی بن جعفر است

با شدهمین محال بما وادی السلام * هم توشه قیامت وهم زاد محشر است

این وادی غریب شده مدفن جناب * "مذنب" در آستانه اوعبد کمتر است

بو اما مزاده نین متولی لری کئچمیش لردن بری قارلیقلی رحمتلی

جعفر سلطان و اونون اوغلو کربلا حسینعلی، اونون اوغلو کربلائی قربانعلی

اونون اوغلو نظرعلی و نظرعلی نین قارداشی اوغلو سو علامعلی اولوبلار
 مذنبی و اونون دیوانینی بیزه تانیتدیران قارلیقلی حاج محمد
 حسین جعفری دیر کی، اودا جعفر سلطان ذریه سیندن سایلیر، بیز بوبابت
 دن آقای حاج محمد حسین جعفری دن چوغلو تشکروا ریمیز .

اما شاعریمیزین آدی خدا بخش دیرو او، علی کرم اوغلو دوروعلی کرم
 ده شاه محمد اوغلو ایتمیش، خدا بخش "مذنب" ین اوغلو کربلائی حسین عاشو-
 ری و اونون اوغلانلاری دا محمد حسین عاشوری و محمد اسماعیل عاشوری دیر
 کی، آقای محمد اسماعیل عاشوری اوز بؤیوک آتاسی نین دیوانی نی آقای
 جعفری وسیله سی ایله بیزیم اختیاریمیزدا قویوبلار کی بوجه تدن آقای
 محمد اسماعیل عاشوری دن ده چوغلو تشکر واریمیز اوغلانلار امنتدارلیق -
 یمیزی بیلدیریریک، خدا بخشین اوغلو کربلائی حسین عاشوری ده شاعر
 ایتمیش کی، اونون شعرلریندن بیر قطعه الده وار کی اوندان بیر پارچا
 آشاغیدا گلیر:

دل دیوانه چوخ ملول اولما	فکر قیل دوش بیر آموزگه سو دایه
اولیندن جهانی مافیها	اولونوب امتحان ایچین پایه
شغل دونیانی حدت ایلمه چوخ	ایله تعجیل امر عقب پایه
نچه - نچه منم دئیهن کیشی لر	اولدو یکسان خاک غبرایه
گل بلا بیشه سینده موضع قیل	گفت مناجاته طور سینایه
شربت مرگ ایچر گدا ایله شاه	دوشه جک باشیمیز بو غوغایه
گون به گون معصیت زیاده اولور	حیثرت داخی فکر فردایه

آقای حاج محمد اسماعیل عاشوری مدنبین نواده سی ده شاعر دیر کی،
 اونون شعرلریندن بیر قطعه سوریه یه مسافرت ائتدیگینه راجع دیر اوندان
 نچه بیت نقل اولونور :

چونکی سعادت اولدو گفنه یار نوکره * قلییم دولوبدو بیرده گدم باب حیدره
 گویا نصیب ایتمیش آپارام من نچه قوناق

برخوردوم اولدو شهرین ایچینده رفیق لره
 مرحوم خدا بخش قاچاریه سلسله سی نین اورتالاریندا و ناصرالدین شاه
 عصرینده یا شارمیش ائله کی ناصرالدین شاه دان آد آپاریب و بیگدلی قلعه
 سی آدلی کندلی میرزا حسینعلی بیر بیلیجی و احتراملی شخصیتین باره -
 سینده دئییدیر:

..... بیگدلی قلعه یه گفت گفنه گلیمیش باشیوا گورنچه سئودا دی بوگون

بېرسلام ائيله اوزاقدان دى سن القلب لىدك
 عالم فاضل كامل بيزه موولاد: بو گون
 اول مبارك آدى چون "ميرزا حسينعلى" دىر
 بوولايته بيزه مرشدى موولادى بو گون
 روز شنبه سنه ده الف ثلث ماه يىك
 اون بېرىنجى او (د) ل واضح اضى دى بوگون
 مذهب باتانلى (باتان دا بيات كندلرىندن سا بيلير) شيخ عبد
 الصالحين وفات تاريخى نى بقله كقتيرىبدير:
 يازارام چون سنه سىنى ، الف ، ثلاثون خمسه
 سلخ ماه ربيع اولده زبر جان كقتىدى
 يوخاريدا گلن دليل لره گوره مذنبين وفات تاريخى ناصرالدين شاه
 سلطنتى نين آخر ايللرينه يفتيشير و دقيه لره گوره التمش اوج
 ايل ده عمر ائيله بىدير.
 ايندى مذنبدن بىر "وثرمنم" رديفلى شعرى اوخوياق :
 دينيم ساتيب ، جهان - بو زندانه وثرمنم
 عفو ائتمه پىنجه ، جانىمى جانانه وثرمنم
 چندانكه وارحيات اميدىم اودور كفته
 اوميدىمى ، فنايه بو ويرانه وثرمنم
 اوز منزلیمى ذكر ايله گلشن اهدىم گرهك
 بو محفلىمى مجلس شاهانه وثرمنم
 چركين قبا ، داليمدا ، دولاننام جهاندا من
 كبرائيله يىب عنانىمى شيطانه وثرمنم
 باشيمدا بىر كلاه نمد ، زيب و زينتيم
 واللهم من اوتاج زر افشانه وثرمنم
 نان جو اولسا الده اونون شكرون ايله رم
 صدرى برنج و روغن هم نانه وثرمنم
 ايستلله بيل حسابىنى در روز رستخيز
 اول حشرده بو نعمتى ، نيرانه وثرمنم
 فرش حصيرين اوسته كنجير بيل بو روزگار
 كهنه كليمى فرش ملوكانه وثرمنم
 اى دل جهان ذلتىنى ائتكينن قبول
 جان عزيزى آتش سوزانسه وثرمنم

بیلسم اگر باشیمدا اولندن صورا نه وار؟
 شادان اولوب خیالی می خندانه وئرمم
 فلیس فحکر قیلا، والیبکونی حساب
 گوز یاشیمین بهاسینی نیسانه وئرمم
 خالق رضا اولوب اگر عفو ائتسه " مذنبی"
 من قبر ائوین جهاندا گلستانه وئرمم
 مذنبین شعرلری بیر ال یازما دیواندا که نظره گلیر اوز ال
 یازماسی اولسون قالیر و دؤرد میندن آرتیق بیته شاملدیرو آقای محمد
 اسماعیل عاشوری اونون نوه سی یانیندا ساخلانیر .
 مرحوم کربلائی خدا بخش بیر قوناقلی و اجتماعی کیشی ایمیش بونا
 گؤره ده سؤز لری نین بیر قسمتی بو مضمونلارا راجع دیر، او جمله دن
 اونون سماور شعریندن بیر بیت آشاغیدا کتیریریک :
 هر وقت سحر، بولبول خوشخواندی سماور
 بیر لحظه اوخو، قلب پریشانندی سماور
 مذنب بیر تاری تانیان و دونیانین وفاسیزلیغینا اعتقادی و
 آخرته باغلی اولان تاجر و تاجرزاده ایمیش و روزگارا راجع شعرینده
 اونون بو صفاتی گؤرسه نیر :
 حقیقت بوگون چوخ کسالته ایم * آموزوم آموزومدن خجالته ایم
 معلق وورار جسمده روح تنگ * ائدهر زور و جسمیله هر لحظه جنگ
 یاویقدیر یقین جسم و جان لنگ اول * اوچا مرغ جان نقش تن سنگ اول
 اولوب قلب زاریم بو ایشده کباب * اولده معطل، خرابم خراب
 دالیمجه گزه ن و قتده سیاده باخ * الیمده دوتان توشه زاده باخ
 بو بیر ایشده حئیران و آواره ام * حبیبیم یانیندا اوزو قاره ام
 بو طور اولمازای بینوا بنده لیق * چکن دوست یانیندا شرمنده لیق
 جمیع اموروندا وار دیر خطا * خطا، هئی خطا و خطا، هئی خطا
 خفاده ایشین کذب و تلبیس دیر * رفیقین شیاطین و ابلیس دیر
 خدا امرینه وئرمه ن هوش و گوش * اراجیف عملده ائده رسن خروش
 بیغیب جمع ائده رسن حلال و حرام * یقیندیر بو دونیاده وار سن مدام
 گوزون آچ درست ائتکینن بیر نظر * متاعین دوتان قالمیری تفزگ قدر
 کلیب بس قاییت بغیله اندیشه دن * ندامت آغا جین چیخار ریشه دن
 انابه قاپیسین خبر آل دایان * گل ای بی خبر، تفز خبرتاپ دایان

یوخوندور خبر کؤچدو بو کاروان * صدای جرس ائیلیری الامان
 قولاق وئر گلیر ناله الرحیل * هیاهو و فریاد، هم قال - قیل
 اگر عمر ائدهن سن هزاران هزار * گره کدیر دوتان قبر ائوینده قرار
 هانی بیر نفر دهرده ائلمه سین * ائلوم جامینه ال ووروب ایچمه سین
 ائده رجسمن جان بیرگون فرار * ائده لرلر اونواسب چوبه سوار
 اودم اوز دوتار یارواقوامینه * جمیع اقاریب و اعما مینه
 دئیهر: گئتدیم ای مهربان همسیریم * دئیهر: گئتگینن تا پیمیشام من اریم
 دئیهر: چوخ یولوندا جفا چکمیشم * دئیهر: ائلومه میش فکریمی اتمیشم
 دئیهر: اولما عورت بئله بی خیال * دئیهر: وئر میشن چوخ منه ملک و مال
 واریم هئج منیم قسمتیم با محن؟ * دئیهر: لابدام یوللایام بیر کفن
 دئیهر: آه و فریاد و صد آه و داد * جهاندا منه اولمادی بیر مراد
 چکه آه افسوس عرشدن گئچهر * امیدین اوزوب ال جهاندا ن چکه
 باخار، اوندان اوغلانلارین یا داد دهر * یا نئق قلبینی اولزمان شاد ائدهر
 دئیهر: ای منیم دیزلریم قوتی * کلین ائیله یین سیز منه غیرتی
 کلین سیز منی ائیله یین سرفراز * آلین روزه و خمس و حج و نماز
 دئیهر: اوغلو ای باب برگشته بخت * مناهیش اولوب چوخ بوگون تنگ و سخت
 گره ک یوللایام یارویولداشلاریم * داغیدیللا مالیمی قارداشلاریم
 اگر چیخسم ائودن بحال خراب * اذیت دگر چوخ منه بی حساب
 گوز آچیب جهاندا منی گورمه دین * بولنده منیم قسمتیم وئرمه دین
 دئیهر: ای بالا من کی خرج ائتمه دیم * زیاراته وجه من گفتمه دیم
 دئیهر: ای بالا چکمیشم چوخ جفا * قالیدیر سنینچون اولوبدور مبا
 دئیهر: گورنئجه ایندی خرج ائیلهرم * هامی یارو یولداش ائیلهرم
 عمارات ساللام به نقش و نگار * قبا و عبا اسب چوخ راه سوار
 دئیهر: چکمیشم ای بالا زحمتین * دئیهر: شوره جک یوللارام خلعتین
 اودم اوز دوتار مال و اموالینه * فروش و مس و نقد اشیا قینه
 باخار ملکه و اسبه و اسبتره * غلامه، کنیزه، همی لشگره
 دئیهر: ای عمارات نقاش کار * سیزه چکمیشم زحمت بی شمار
 کلین سیز منه بیر دعا ائیله یین * منیم قرضیمی سیزادا ائیله یین
 دئیهر لر: ای احمق کم حریف * مگر ائلومه میش، اولموشان سن خریف
 نه دن اوز الین ایله سن ائتمه دین * براه خداوند خرج ائتمه دین
 نئچه قرض خواه ائیله دین نا امید * داخی بیزده یوخدور سنینچون امید

نه غصبی بیلہ ردین نہ مال حرام * نہ خمس وزکات و نہ سهم امسام
 قویار لار لحدہ وئرہ رلر قرار * توکرلر ترابین اولورتنگ و تار
 اوساعت دمنوب اقرباسی گئدہر * باخار قہراثویندہ ہا میسین گورہر
 دوشر خستہ وخرد وبی حال اولور * گئدہر نطقدن اولزمان لال اولور
 یئتہر لر نکیرین با اضطراب * ائدہر لر اودمدہ سئوال و جواب
 او دمدہ دوشر لرزہ اعضاسینہ * اوزون دمنودہ ریر محشر آقاسینہ
 یئتہر شاہ دین اولزمان باشتاب * نکیرینہ ائیلہر او دمدہ خطاب
 قالیب مات "مذنب" اولوب بی قرار * نولور آخری بس سرانجام کار
 آقداشلی مذنب منطقہ نین تاریخی شخصیتلریندن چوخ یئرلردہ مختلف
 مناسبتلر مناسبتلرہ گورہ آد آپا ریبیدیر، او جملہ دن "یاتان" لی شیخ
 عبدالصالح رثاسیندا بئلہ دئییدیر:

﴿ در مصیبت مرحوم المغفور جناب آقای شیخ عبدالصالح یاتانی ﴾

آہ - فریاد فلک، جملہ خوبان گفتدی * لذت دارفنادن دویوب الان گفتدی
 نوش ائدیب جام اجل اولدو خدا سی راضی
 آخرت سمتینہ باخ گور نہ شتابان گفتدی
 نچہ گون آتاسینا ذوق ایلہ مہمان اولدو
 میزبان قالدی فغان ایچرہ او مہمان گفتدی
 دوستلارین قلبینی یان دیر دیردی یفتندہ خبری
 ائشیدندہ ہا می با آہ ایلہ افغان گفتدی
 علم تادیبہ طلاب ایچیندہ مشہور
 بویات ایچرہ گلیب علمی زہنہان گفتدی
 نچہ ایل مدرسہ دہ درس او خویوب چکندی جفا
 او خویوب درک ائلہ ییب آہ قرآن گفتدی
 فقرا فخرین ائدیب فخر ائدردی اموزونہ
 حق رضاسینہ دمنوب حقینہ قربان گفتدی
 عابد زاہد و فاضلتر با فہم حییا
 معرفت بحری آراء ایلدی جولان گفتدی
 علم بحرین دولانیب علمینہ ایلہ ردی عمل
 کل مخلوق قالیب علمینہ حیران گفتدی
 نطفہ پاک اولور قابل فیض اللہی
 تاپدی غواص ایتیریب شطہ مرجان گفتدی

بنده، صالح ایملش اسمده عبدالصالح
 نه عجب صالح ایملش قابل احسان گتدی
 هرکیله دانیسیب لحظه ای هم صحبت اولوب
 اولاری ایلدی چوخ حالی پریشان گتدی
 چوخلارین دیندیریره ن حالینا گوزیاشی توکر
 دوست و دشمن هامی گوردیده سی گریان گتدی
 اوزوشیرین، آدی شیرین، کلامی شیرین
 سوزونه قالدی هامی واله وحیران گتدی
 چیخدی الدن، داخی دوشمز اله در نایاب
 حیف و صد حیف الیمیزدن در غلطان گتدی
 حسرت اولمک لیگی، چوخ کیمسه لری قیلدی کباب
 چوخلارین دیده سینی ایلدی گریان گتدی
 درس، مکتوب، کتابینی، گوره ن آه چکر
 قویدو کلا هامی اوضاعینی ویلان گتدی
 بیر بئله داغ، عزا صاحبینه مشکل اولوب
 یاندیریب محنت غم، آتش هجران گتدی
 یازارام چون سنه سین، الف - ثلاثون - خمسه
 سلخ ماه ربیع اولده زبر جان گتدی
 جمله، اهل بیاتین اوره گین ائتدی کباب
 مختصر "مذنبی" چوخ ایلدی نالان گتدی
 "اولماسا" ردیفلی شعرده مذنبدن اوخونمالی دیر:
 دوتماز قلم الیم اگر انگشتر اولماسا
 خطه، صحیفه کجدی اگر مسطر اولماسا
 جان پرده سین شکاف افله مز آهن کلفت
 جوش ائیله مز بدن قانی گر نشتر اولماسا
 چار عنصره وجود بشر باغلی اولسا دا
 کلمه ز ظهوره تا پدر و مادر اولماسا
 گر بیر غریب یول ایتیریب جاده ن چیخا
 تا پماز یولو اگر اونا بیر رهبر اولماسا
 کشتی نغحه قرار دوتار بحر نیل ده ؟
 تا ناخدا ایله اونا بیر لنگر اولماسا

اولماز علی آدی دئیلنه شیر کردگار
 تاذوالفقار و دلدل ایله قنبر اولماسا
 ناطق دگیل اوکسکی، اوخور حق کلامینی
 زوج بتول تک هامی سین ازبر اولماسا
 "مذنب" ال ائیله دامنینه ایلمه رها
 عفو ایلمه ز اگر ایکی چشمین تر اولماسا
 مذنب زامانیندا ایراندا مذهبی فرهنگ حاکم ایمیش و بونا گوره ده
 خدا بخش شعرلرینده مذهبی مضمونلار چوخلو نظره گلیر :
 دونیای دونه باخما ، مگرا اعتباری وار؟
 رفتاری وار، اذیتی وار، کج مداری وار
 اول بیثتنده منزله احوالینی سورار
 کؤچ ائیله ینده سازشی یوخ لنگ کاری وار
 نادان لر متاع جهانی دوتار عزیز
 باعث بودورکی گنجی نین اوستونده ماری وار
 هرکس جهاندا حقه طرف قویماسین قدم
 ابلیس ایلن یقین اونون بیر قراری وار
 مغرور دور لباسینه و فرش و ملکونه
 بیلمیر کی آخریندا اونون بیرمزاری وار
 هرکس قبا دالیندا عبا چکنینه سالیبر
 هرشب مجالسینده شرابی ، قماری وار
 زینت وئریر او محفل بزم تعیشنه
 ابلیس تک یقین اونون همقطاری وار
 خلق خدانی اینجیده نی اینجیدیر خدا
 خلق خدای ،خالقه امیــدواری وار
 عالم کی، ائتمه سین آموز و آموز علمینه عمل
 حمالة الحطب دیر اونون خیلی باری وار
 هر ایش دوتاللا صبر ائده رم چونکی صابرم
 آخر بو"مذنبین" ده او پروردگاری وار
 مقاله میزین آخریندا ، مذنبدن بیر ۲۹ حروف کی، آموز نوعوندا
 جالب دیر عرضه اولونور :

* ۲۹ حروف *

- "الف" آلهی بیل حاضر و ناظر * قلب، ملالیندن ایلمه سین دور
 باغیب اعمالیا ایلمه غرور * خفاده ایش لرین تئزائده رظهور
- "ب" بلند اولوبان ایلمه پرواز * غیظی بی او تگونان حرصین ائیه آاز
 زمانه یه طرف اولگونان دمساز * آلهی همیشه دو تگونان منظور
 "ت" ترک ائدیب قاییت بد عملیندن * خلقی اینجیتمه چوخ یامان دیلیندن
 توبه ائدیب قاییت یامان یولیندن * عفو ائدهر گناهین او حی غفور
- "ث" ثبت اولور سنه، گناه و ثواب * عقبینده واردیر حساب و کتاب
 نه دئیرسن اوردا سئواله حواب * او دم کی، چالینیرهم نفخه، صور
- "ج" جهد ائدیب دولان، دین و ارکانه * اختیارین وئرمه گینن شیطان
 او میدیی باغلا حی سبحانه * بیلگینن حسابین سنین و شهرور
- "ح" حدی بی بیلیب دوشمه دامه سن * مذمت ایلمه خلق عامه سن
 خودپرست اولوبان تازه جامه سن * گئییبن دولانیب اولما چوخ مغرور
- "خ" خوف جزانی چیخارما یادان * احتیاط ائتگینن بیریا مان آددان
 زحمت قبول ائدیب چیخ احتیاطدان * جزاده اولورسان حافظ مستور
- "د" دولان تا پگینان بیر صاحب کمال * لذت دیر ائشیدن حرف خوش مقال
 بد صحبت یئتیریر دینینه زوال * اولی غمگیندیر آخری مسرور
- "ذ" ذکر خدانی اوخو دیلینده * اوسنه مونس دیر سن اونا بنده
 ابلیس رد قیل یاتیب کمینده * سالما یا باشیواسنین شر و شور
- "ر" راغب اول علمه تا پگینان تحصیل * خمس و زکات یوی ائتگینن سبیل
 اورو جووو دو توب نامازی بی قیل * دیزی یه قوتدیر گوزلری یه نور
- "ز" زمین گیر اولوب دوش بو هوسد * قافله یوللانیب گؤر پیش و پس دن
 قولاغینا یئتیر زنگ حرسدن * آخرکی، اولاحاق منزلین قبور
- "س" سرینده واردیر نئجه مین بلا * جمع ائدیب ییغیرسن سیم ایله طلا
 الی بر عقبه هم بیت عالا * طبل قیامتدیر بیل یوم نشور
- "ش" شعرده ایله هر شام و صباح * نه قدر ائتمیشن ثواب و گناه
 اوزون اقرار ائتنن عفو ائده راله * یاویق یوللاریوی ایلمه چوخ دور

- "ص" صلہ دن گچمہ، صلہ ارحام * بہاسی جنتدیر سنینچون مسدام
 باشین اوستہ اولور حشرده غمام * آخرت ائوینی ائتگینن معمور
- "ض" ضرور دگیل حج زیارت * رحم وانصاف دیر اصل مروت
 خدانین حکمونه ائیلہ اطاعت * حج زیارتین نور علی نور
- "ط" طالبم پنج آل عبایہ * زینت عابدان زین العباہ
 باقرو جعفر و موسی الرضاہ * تقی دن ایستہ رم شراب طہور
- "ظ" ظلم ایلہ اولان کشتی طوفان * نقی عسگری دردیمہ درمان
 محمد آخر یا صاحب زمان * معجزین ائتگینن بیزلره ظہور
- "ع" عملین اولور سنینلہ ہمدوش * رفیقیندیر سنین ناخوش یا خوش
 گوزتله اولمایان بد عملہ توش * تلخ اولور دہانین اول شب دیجور
- "غ" غفلتدہ سن یا تما بی خبر * ہمسایہ لر کچوب دوردیاندان گذر
 بودونیا محلدیر بیزده رہگذر * گرہک سن ائدہ سن حئیران عبور
- "ف" فال بد وورما ائشیدیر ملک * ائوزگہ طرحہ دونر بو چرخ فلک
 بیغیلدی خرمینن آسیلدی الک * وعدہ تمام اولدو، عمر اولدو قصور
- "ق" قراریم کسب چرخ زمانہ * حبس ائیلہ ییب منی سالیب زندانہ
 سیرایلہ رم ہردم بویان او یانہ * دونیادا ائوزوم تک یو خودور بیشعور
- "ک" کلب صفتم گچمہ نمکدن * الہ نمیشم، یوزمین - یوزمین لکدن
 گلئی لیگیم یو خودور چرخ فلکدن * ائوزوم ائوز نفسیمہ ائلہ میشم زور *
- "ل" لباب ایچن بادہ غمدن * نہ باک وار بئلہ ظلم الممدن
 عدو طعنہ سیندن جور ستمدن * نادان مجلسینہ ایلمہ عبور
- "م" مئی الستدن اولمانام سیراب * ہئج کس ایلن یوخوم سئوال وجواب
 نور تجلایہ گتیرمہ دی تاب * اود دوتوبان یاندی جملہ کویہ طور
- "ن" نہ باکی اونون خوف جزایہ * تولاسی واردیر آل عبایہ
 امیدین باغلا سین او مصطفایہ * گرہ کمہ ز قلبینہ دولانسین خطور
- "و" ولای مرتضانی قیل قبول * گوردوگون معجزہ ایلمہ نکول
 سیئاتین حسنا تہ قیل عدول * ارکان بودور، عمل بودور ویول بودور

(* بو مضمونو تلیمخان دان گؤتوروبدور .

"ه" هرایه چاغیر حی داوری * قسم جنات و حوض کوثری
 گئجه گونوز بو دیلیمین ازیری * صاحب قرآن و انجیل و زبور
 "لام الفلا" دئسم گر اوللام کافر * الالهی دالیسیحه مکرر
 یارادیب سماوشمس ایله قمر * بیزی ایلمه سین رحمتیندن دور
 "ی" یارب باغیشلا هر گنه کاری * مؤمن کیمسه لره رحم ایله باری
 خصوصاً " مذنب" بی اعتباری * سالما نظریندن ای حی غفور

ما انشاء الله حافظ و ناظر کلیه آن خواهیم بود. اعقاب و اولاد ما هم
 انشاء الله مقوی این اصول و اساس مقدس خواهند بود "
 ۲۹ شعبان قوی ثیل ۱۳۲۵ در قصر سلطنتی تهران^۳

-
- (۱) حرف آخر تبریز یا آنچه ناگفتنی بوده (خلع سلطنت از محمدعلی شاه)
 بوده و با اعلام جمهوریت یا مطلب دیگری که از دهان اشراف تبریز هم
 بیرون می آمده است تا چه رسد به سطوح انقلابی دیگر... (به نقل از پاورقی
 همان صفحه کتاب یادشده).
- (۲) نصرت الله فتحی - سخنگویان سه گانه آذربایجان در انقلاب مشروطیت
 ایران - ص ۶- ۲۴۵ . (۳) دکتر رضوانی - پیشین - ص ۱۴۵ .